Kurdistan Regional Government-Iraq
Conuncil of Minister
Ministery of Education
G. D. of Preparatory & Vocatio
Education
D. of Vocational Education

حكومەتی هەرێمی كوردستان
ئە نجومەنی وەزیران
وەزارەتی پەروەردە
بەڕێوەبەرایەتی گشتی فێركردنی
ئامادەیی و پیشەیی
بەڕێوەبەرایەتی فێركردنی پیشەیی

ڕێنمایی كردنەوەی پە یمانگای فێركردنی پیشەیی ئەهلی لە هەرێمی كوردستان

بە پیٚ ی یاسای ژمارە (14)ی سالی (2012) ی پەرلەمان.

بڕیاری ئە نجومەنی وەزیران ژمارە (107) لە (2017/5/2)

سیستەمی ژمارە (3) ی سالی (2017)

*** دروشمی پە یمانگای فێركردنی پیشەیی ئەهلی :**

وەزارەتی پەروەردە گرنگی دەدات بەبەشداری كردنی كەرتی تایبەت لە پرۆسەی پەروەردە و فێركردن بەتایبەتی لەبواری خوێندن و فێركردنی پیشەیی ، بەمەبەستی بڵاوكردنەوەی ڕۆشنبیری پیشەیی لەناو هاوڵاتیانی هەرێمی كوردستان و نەهێشتنی بێكاری .

*** ئامانج لە پە یمانگای فێركردنی پیشەیی ئەهلی:**

1) مەبەست لە پە یمانگای فێركردنی پیشەیی ئەهلی ئەو دام و دەزگاو ڕێكخراوو كۆمپانیاكانی ناوخۆ و بیانی یە كە هاوڵاتیان دایدەمەزرێنن بۆ فێركردنی پیشەییەكی دیاری كراو .

2) ماوەی فێركردن كردن تیایاندا لەساڵێك زیاتر نەبێت .

3) لەم پە یمانگایەدا لایەنی پراكتیكی زاڵە بەسەر لایەنی تیۆری .

4) ئەم دەزگایانە داراییان لەسەرمایەی هاوڵاتیان وەردەگرن .

*** مافی كردنەوەی پە یمانگای فێركردنی پیشەیی ئەهلی:-** اوڵاتیەكی (عیراقی – بیانی) (بەشێوەی تاك یان گروپ یان كۆمەڵە و سەندیكا .....) بۆیان هەیە پە یمانگای فێركردنی پیشەیی بكەنەوە لە هەرێمی كوردستان .

*** ئەم پیشانەی كە دەكرێت مۆڵەتیان پیٚ بدرێت :-**

پەیدابوونی ئارەزو بۆ دامەزراندنی پە یمانگایەك یان بۆ پیشەییەكی تازە پۆلین دەكرێن لەلایەنی بەرپرس لەوەزارەتی پەروەردە بەڕێوەبەرایەتی گشتی فێركردنی ئامادەیی و پیشەیی / بەڕێوەبەرایەتی فێركردنی پیشەیی ، لیژنەی باڵا لە وەزارەتی پەروەردە وە لیژنەی فەرعی لە بەڕێوەبەرایەتیەكانی گشتی پەروەردەی پارێزگاكان . وەك پیشەی:-

1) فێركردنی هەمو جۆرە زمانێك .

2) ڕاهێنان و تاقیكردنەوەی (TOEFL ITP , Password , CIELT , TOEIC , IESOL) بەمەرجێك مۆڵەتی لە پە یمانگای دایك هەبێت .

3) فێركردنی زانستی بەڕێوەبردن وئابوری و ژمێریاری و ڕاوێژكاری .... هتد .

4) فێركردنی چاكردنەوەی ئامێرەكانی ئەلكترۆنی ، كارەبایی ، ڤیدیۆ ، سەتەلایەت ، ....هتد .

5) فێركردنی چاكردنەوەی كۆمپیوتەر ، پرۆگرامی كۆمپیوتەر ، ئەنتەرنێت ......هتد .

6) ڕاهێنان و تاقیكردنەوەی (ICDL - ECDL – IC3) بەمەرجێك مۆڵەتی لە پە یمانگای دایك هەبێت

7) فێركردنی هونەری جوانكاری (سەرتاشین بۆ پیاوان ، قژ برین بۆ ژنان).

8) فێركردنی زانستی فەلسەفە و دەروونناسی و ڕێبەرایەتی .

9) فێركردنی دیزاین و دوورمان و نەخش .

10) فێركردنی مۆسیقا و هونەری تەشكیلی و شێوەكاری و خۆش نووسی و ......

11) خولی بەهێزكردنی بۆ قوتابیان و خوێندكارانی بنەڕەتی و ئامادەیی و پەیمانگا و كۆلێژەكان .

12) هەر پیشەییەكی تر بە پێ ی پێویست و خواستی بازاڕ .

*** كارمەندان :-**

أ - خاوەنی پەیمانگای فێركردنی پیشەیی ئەهلی هەموو كەسێك دەگرێتەوە بەم مەرجانەی خوارەوە :-

1) باشتر وایە خاوەن بڕوانامە بێت لە پسپۆریەكەی ، یاخود خاوەنی كۆمپانیا یان خاوەن ناسنامەی ژووری بازرگانی بیت .

2) سزا نەدرابێت لە دادگاكان

3) فەرمانبەری میری نەبێت .

ب- بەڕێوەبەر :-

1) بۆ فێركردنی زمان بڕوانامەكەی لە (بەكالۆریۆس) كەمترنەبێت لە پسپۆریەكەی .

2) بۆ فێركردنی زانستی بەڕێوەبردن وئابوری و ژمێریاری و ڕاوێژكاری بڕوانامەكەی لە (بەكالۆریۆس) كەمترنەبێت لە پسپۆریەكەی.

3) فێركردنی چاكردنەوەی ئامێرەكانی ئەلكترۆنی ، كارەبایی ، ڤیدیۆ ، سەتەلایەت ، TV .... بڕوانامەكەی لە(دبلۆم) كەمتر نەبێت.

4) فێركردنی چاكردنەوەی كۆمپیوتەر ، پرۆگرامی كۆمپیوتەر ، ئەنتەرنێت . بڕوانامەكەی لە (بەكالۆریۆس) كەمترنەبێت لە پسپۆریەكەی.

5) بۆ فێركردنی هونەری جوانكاری (سەرتاشین بۆ پیاوان ، قژ بڕین بۆ ژنان).بڕوانامەكەی لە ئامادەیی كەمتر نەبێت و بڕوانامەی بەشداربوونی لە خولی ڕاهێنان هەبێت لە پسپۆریەكەی .

6) بۆ فێركردنی زانستی فەلسەفە و دەروونناسی و ڕێبەرایەتی دەبێت بڕوانامەكەی لە (بەكالۆریۆس) كەمترنەبێت لە پسپۆریەكەی.

7) بۆ فێركردنی دوورمان و نەخش كردن دەبێت بڕوانامەكەی لە ئامادەیی كەمتر نەبێت و بڕوانامەی بەشداربوونی لە خولی ڕاهێنان هەبێت لە پسپۆریەكەی .

8) بۆ فێركردنی مۆسیقا و هونەری تەشكیلی و شێوەكاری و خۆش نووسی ...... بڕوانامەكەی لە(دبلۆم) كەمتر نەبێت لە پسپۆریەكەی .

9) بۆ خولی بەهێزكردنی بۆ قوتابیان و خوێندكارانی بنەڕەتی و ئامادەیی و پەیمانگا و كۆلێژەكان دەبێت بڕوانامەكەی لە (بەكالۆریۆس) كەمترنەبێت لە پسپۆریەكەی.

مامۆستایان :-

بڕوانامەكانیان هاوشێوەی بڕوانامەی بڕگەی (ب) بێت كە ئاماژەی پێكراوە .

فەرمانبەران :-

1) دەرچویەكی ئامادەیی پیشەییەكان كە دانەمەزرابێت لە دام و دەزگای حكومی .

2) خزمەتگوزار

3) هەر فەرمانبەرێكی تر كە پەیمانگا پێویستی پێ ی هەبێت .

تۆمارەكان :-

1) تۆماری میلاك
2) تۆماری بەشداربووان لە خول
3) تۆماری کەل و پەل
4) تۆماری وانەکان
5) تۆماری سەردانی لیژنەکانی سەرپەرشتی کردن
6) زانیاری کەسی (CV) خاوەن و بەڕێوەبەر و مامۆستایان و فەرمانبەران

دارایی :

1) رەسمی مۆڵەت پێدانی هەر بەشێك بۆ هاولاتیانی ناوخۆ (400000) چوار سەد هەزار دینارە وە بۆ نوێ کردنەوە (200000) دووسەد هەزار دینارە سالانە .

2) رەسمی مۆڵەت پێدانی هەر بەشێك بۆ هاولاتیانی بیانی (700000) حەوت سەد هەزار دینارە وە بۆ نوێ کردنەوەی هەر بەشێك (350000) سێ سەد و پەنجا هەزار دینارە سالانە .

سزاکان :

لەکاتی ئەنجام دانی ئەم سەرپێچیانە :

1) زیادەڕۆیی لە رکلام کردنی دەزگاکانی ڕاگەیاندن وەك (TV و ڕادیۆ و گۆڤار) بەدەر بێت لە ڕێنماییەکان و بەکارهێنانی نازناوی تایبەت و نامۆ (نەشاز) سزا بدرێت بە :

أ- بڕی (500000) پێنج سەد هەزار دینار لەگەڵ ئاگادار کردنەوە بۆ جاری یەکەم

ب- دوای مانگێك پاش ئاگادارکردنەوەی یەکەم ئاگاداری دووەم بکرێتەوە وە بە بڕی (1000000) یەك ملیۆن دینار سزا بدرێت .

ج- دوای مانگێك پاش ئاگادارکردنەوەی دووەم ئاگاداری سێ یەم بکرێتەوە وە بەبڕی (2000000) دوو ملیۆن دینار سزا بدرێت .

د- دوای مانگێك پاش ئاگادارکردنەوەی سێ یەم فەرمان بەداخستنی پەیمانگا دەدرێت .

2) تەواو نەبونی مۆڵەت و یان نەبونی مۆڵەتی کردنەوەی پەیمانگا و ریکلام کردن بۆی لە دەزگاکانی ڕاگەیاندن سزا بدرێت بە بڕی (1000000) یەك ملیۆن دینار و داخستنی تا تەواو کردنی مۆڵەتی پەیمانگا .

3) لەکاتی دواکەوتنی نوێ کردنەوەی مۆڵەتی پەیمانگا لە دوای (1) یەك مانگ لەکاتی خۆی . :-

أ- ئاگادار کردنەوەی پەیمانگا بەفەرمی لەلایەن وەزارەت بە نوێ کردنەوەی مۆڵەت .

ب- بە بڕی (500000) پێنج سەد هەزار دینار سزا بدرێت دوای (15) ڕۆژ لە ئاگادار کردنەوەی یەکەم .

ج- بە بڕی (1000000) یەك ملیۆن دینار سزا بدرێت دوای (15) ڕۆژ لە ئاگادارکردنەوەی دووەم .

د- فەرمانی داخستنی پەیمانگا بدرێت دوای (15) ڕۆژ لە ئاگادار کردنەوەی سێ یەم .

*** تەلار (بینا / بالاخانە):**

پێویستە ئەم ژوورانە هەبێت :-

أ-ژووری کارگێڕی .

ب-ژووری مامۆستایان و خۆیەتی .

ج- هۆڵی مەشق و ڕاهێنان بۆ هەر (1،5م2) بۆ یەك فێرخواز .

د- ڕووپێوی بالاخانە لە (300م2) کەمتر نەبێت وەك بینا .

هـ- شوێنی گونجاو بێت بۆ پەیمانگا .

*** مەرجەکانی پێدانی مۆڵەتی کردنەوەی پەیمانگای فێرکردنی پیشەیی ئەهلی :**

1) داوکاری لەلایەن کەسی یەکەم پێشکەش بکرێت بە لیژنەی بەڕێوەبەرایەتی گشتی پارێزگا .

2) بڕوانامەی کەسی یەکەم باوەڕ پێکراو بە پێ ی پسپۆری .

3) بڕوانامەی ڕەگەزنامە و کارتی زانیاری / ئەگەر بیانی بوو پەساپۆرت و پشتگیری جێ نشینی (اقامە) لەلایەنی پەیوەندی دار لەگەڵ دوو وێنەی ڕەنگاوڕەنگ .

4) ڕەزامەندی بەڕێوەبەرایەتی (ئاسایش / تەندروستی / باجی دەرامەت / شارەوانی / نەهێشتنی تاوان (پە نجەمۆر) .

5) گرێبەست یان تاپۆی موڵکداری بینای پەیمانگا .

6) بەڵێن نامە لەلای (کاتب عدل) بەمەبەستی جێ بەجێ کردنی ڕێنماییەکان .

7) بەڵێن نامە لەلای (کاتب عدل) بەمەبەستی جێ بەجێ کردنی ڕێنمایی کە فەرمانبەر نەبێت لە هیچ دام و دەزگایەکی حکومی.

8) (كفالة ضامنة) لەلایەن (کاتب عدل) بەبڕی (25000000) بیست و پێنج ملیۆن دینار .

9) بڕوانامەی مامۆستایانی وانە بێژ باوەڕپێکراو بە پێ ی پسپۆری **لەگەڵ** (cv).

10) بڕیاری دامەزراندنی دەرچویەکی پیشەیی لە پەیمانگا بەمەرجێك دانەمەزرابێت .

11) پرۆگرامی فێرکردن بە پێ ی پسپۆری بەشەکان .

12) پوختەیەك لە ئامانجەکانی کردنەوەی پەیمانگا، پلانی کارکردن .

13) ئاماری مامۆستایان و خزمەت گوزاران بە پێ ی پەیوەندی داری و بڕوانامەکانیان

14) ئاماری ئامێر و کەل و پەلی پەیمانگا .

15) بۆ بەشی خولی بەهێزکردن پێویستە :-

أ- تاقیگەی زانستی هەبێت بۆ (فیزیا / کیمیا / زیندەوەرزانی) .

ب- نابێ بەهیچ شێوەیەك مامۆستا لەکاتی دەوامی فەرمی خۆی وانە بڵێنەوە.

ج- نابێ بەهیچ شێوەك مەلزەمە بەکار بێت .

د- پێویستە پرۆگرامی دیاری کراو تەواو بکرێت لەهەر وانەیەك.

16) پڕکردنەوەی فۆرمی زانیاری پەیمانگا.

17)ڕاپۆرتی لیژنەی بەڕێوەبەرایەتی گشتی پەروەردەی پارێزگا (سەبارەت بە گونجاوی پەیمانگا بۆ کردنەوە).

18) هەبوونی پێداویستیەکانی ئاگر کوژانەوە وەك (سەتلی خۆڵ و (بطل حريق).

19) نابێ ناوی هیچ وڵاتێك یان پەیمانگایەکی بیانی ئەهلی بەکار بێت ئەگەر ڕەزامەندی لەسەرچاوەی دایك نەبێت .

20) نابێت ناوی پەیمانگا دووبارە بکرێتەوە تەنها گەر لقێك بێت لەسەنتەری دایك .

21) نابێ مەشق لە پیشەیەك دا بکرێت کە جیاوازبێ لەوەی لە ناوەڕۆکی مۆڵەتەکەدا هاتووە ، مەگەر بەڕەزامەندی وەزارەتی پەروەردە ،لایەنی بەرپرس نەبێت .

22) لەیەك پەیمانگادا کە مۆڵەتی وەرگرتوە هەر بەشێکی تازە کرایەوە دەبێ مامەڵەی بنکەی تازەی لەگەڵ بکرێت .

<u>* ڕێنمایی تایبەت بە مۆڵەتی کردنەوەی پەیمانگای فێرکردنی پیشەیی ئەهلی بە ڕێکخراو و کۆمپانیا و کەسایەتیە بیانیەکان :</u>

أ- پێدانی مۆڵەت بەشێوەی گرێبەست دەبێت لەنێوان وەزارەتی پەروەردە / بەڕێوەبەرایەتی گرێبەستە گشتیەکان ، لەگەڵ ڕێکخراو و کەسایەتیە بیانیەکان .

ب-گرێ بەستەکە واژوو دەکرێت پاش تەواو کردنی هەموو مەرجەکانی پێویست بۆ کردنەوەی پەیمانگای فێرکردنی پیشەیی ئەهلی لە وەزارەتی پەروەردە / بەڕێوەبەرایەتی گرێبەستە گشتیەکان .

ج- ماوەی گرێبەست یەك ساڵە و نوێ دەکرێتەوە بە ڕەزامەندی هەردوو لا .

د- ڕێکخراوو کۆمپانیا و کەسایەتیە بیانیەکان مۆڵەت و نوسراوەکانی هاتنە ناوەوەی هەرێمی کوردستان پێشکەش دەکات لەگەڵ داوایەك .

ه- دەستەبەری بە مەبلەغی (50000000) پەنجا ملیۆن پێشکەش بکات لەلایەن دادنوس (کاتب عدل) پەسەند کرابێت لەگەڵ (2) کەفیل دانیشتوی هەرێمی کوردستان بن .

* جۆراوجۆر :

1) شوێنی تایبەت لە بەڕێوەبەرایەتیە گشتیەکانی پارێزگاکان دابین بکرێت بۆ لیژنەی پەیمانگا ئەهلیەکان بەمەبەستی جێ بەجێ کردنی کارەکانیان .

2) پاش تەواو بونی کارەکان بە پێ ی ڕێنماییەکان لە بەڕێوەبەرایەتی گشتی پارێزگاکان بەنوسراوی فەرمی بەرز بکرێتەوە بۆ وەزارەتی پەروەردە بەڕێوەبەرایەتی گشتی فێرکردنی ئامادەیی و پیشەیی / بەڕێوەبەرایەتی فێرکردنی پیشەیی بەرپرسە لە پێدانی مۆڵەت و نویٚ کردنەوە و داخستن و سەرپەرشتی کردنی لەرێگای لیژنەی بالاوە .

3) ئەم پەیمانگانە سەر بە بەڕێوەبەرایەتی گشتی پەروەردەی پارێزگاکان دەبن و لەلایەن لیژنەی فەرعی لە بەڕێوەبەرایەتی گشتی پەروەردەی پارێزگاکان سەرپەرشتی دەکرێن ،وە دەکەوێتە بەر سەردانی کردنی لیژنەی بالا لە وەزارەتی پەروەردە .

4) دانانی ئەندامێکی یاسایی لە لیژنەی بالا لە وەزارەتی پەروەردە / بەڕێوەبەرایەتی گرێبەستە گشتیەکان بەمەبەستی جێ بەجێ کردنی کاری گرێبەستەکان .

کار بەم ڕێنماییانە دەکرێت لەبەرواری پەسند کردنی لەلایەن بەڕێز جەنابی وەزیری پەروەردە ، کار بەهیچ ڕێنماییەکی تر ناکرێت کە ناکۆك بێت لەگەڵ ئەم ڕێنماییانە .

لیژنەی هەموار کردنەوەی ڕێنمایی

یوسف عثمان یوسف
ب.گ. پلان دانان
ئەندام

عبدالعزیز سرحان
ب.گ. بنەڕەتی و باخچەی ساوایان
ئەندام

احمد سمایل رحمان
ب.گ. فێرکردنی ئامادەیی و پیشەیی
سەرۆکی لیژنە

٢٢ / ٧ / ٢٠١٢
یوسف عبدالله مصطفی
ب. فێرکردنی پیشەیی
سکرتێری لیژنە

ناراس نجم الدین
ب.گ. پرۆگرام و چاپەمەنیەکان
ئەندام

٧